

Sygn. akt III AUa 183/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Hejwowska
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.) SO del. do SA Katarzyna Antoniak
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2017 r. w Lublinie

sprawy Stowarzyszenia (...) w L.

z udziałem zainteresowanej A. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Stowarzyszenia (...)

w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 28 listopada 2016 r. sygn. akt VIII U 665/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od Stowarzyszenia (...)

w L. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w L. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Katarzyna Antoniak Barbara Hejwowska Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

III AUa 183/17

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 12 kwietnia 2016 roku, o nr (...), działając podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i la, 3, 9 i 10, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 121, z późn. zm.) oraz art. 81 ust 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 roku, poz. 581) stwierdził, że podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia A. C. (1) podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Stowarzyszenie (...) wynoszą w miesiącu sierpniu 2015 roku na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe) 5.640,39 zł i na ubezpieczenie zdrowotne 4.867,09 zł, w miesiącu wrześniu 2015 roku na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe) 2.000,00 zł i na ubezpieczenie zdrowotne 1.725,80 zł.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniosło Stowarzyszenie (...) w L., zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że podstawa wymiaru składki w sierpniu 2015 roku wynosi 5.640,39 zł z tytułu sumowania przychodu z umowy o pracę (3.640,39 zł) i umowy zlecenia (2.000 zł), podczas, gdy w innej decyzji ZUS z dnia 12 kwietnia 2016 roku nr(...) ustalono podstawę wymiaru składki z umowy zlecenia na kwotę 2.000 zł, co w konsekwencji powoduje zawyżenie podstawy wymiaru składki za sierpień 2015 roku zaskarżoną decyzją, a także zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 18 ust. 1, la oraz ust. 3 w zw. z art. 4 pkt 9 w/w ustawy oraz w związku z art. 353⁽¹⁾ k.c. w zw. z art. 734 § 1 oraz 735 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że wymiar składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi kwota wskazana w umowie, uwzględniająca wszystkie obciążenia - a nie kwota wypłacona pracownikowi na podstawie wystawionego rachunku, czyli jego przychód, pomimo, że takie rozróżnienie wyraźnie zawarte jest w umowie i strony umowy zlecenia miały co do tego pełną świadomość i akceptowały tak ukształtowany pomiędzy sobą stosunek prawny.

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2016 roku, o nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2 i 3 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 9 ust. 1 i l c, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 14 ust. 1, art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 121, z późn. zm.) oraz art. 81 ust 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 581) stwierdził, że A. C. (1) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia u płatnika Stowarzyszenia (...) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu) w okresach: od 16 września 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku oraz od 2 stycznia 2015 roku do 31 lipca 2015 roku, dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 2 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku oraz ustalił z powyższego tytułu podstawy wymiaru składek za poniższe miesiące w wysokości: październik 2014 roku na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe) 1.950,00 zł, natomiast na ubezpieczenie zdrowotne 3.640,43 zł.

Decyzja ta również została zaskarżona przez Stowarzyszenie (...) w L.. Odwołujący się zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego art. 18 ust. 7 oraz ust. 3 w zw. z art. 4 pkt 9 ustawy oraz w związku z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 734 § 1 oraz 735 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że wymiar składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi kwota wskazana w umowie, uwzględniająca wszystkie obciążenia, a nie kwota wypłacona pracownikowi na podstawie wystawionego rachunku, czyli jego przychód, pomimo, że takie rozróżnienie wyraźnie zawarte jest w umowie i strony umowy zlecenia miały co do tego pełną świadomość i akceptowały tak ukształtowany pomiędzy sobą stosunek.

Mając na uwadze podniesione zarzuty Stowarzyszenie (...) w L. wniosło o uchylenie zaskarżonych decyzji i umorzenie postępowania przed ZUS.

Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2016 roku zarządzono połączenie spraw o sygn. VII U 665/16 i VII U 666/16 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia i prowadzenie połączonych spraw pod sygn. VII U 665/16.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 28 listopada 2016 roku oddalił odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił, że Stowarzyszenie (...) w L. zatrudnia około 7 pracowników na podstawie umów o pracę i około 60 osób na podstawie umów zlecenia. Stowarzyszenie to środki na wynagrodzenia wypłacane pracownikom i zleceniobiorcom pozyskuje z darowizn i z dochodów uzyskiwanych za prowadzone projekty.

W dniu 18 marca 2014 roku pomiędzy Stowarzyszeniem (...) w L. a A. C. (1) została zawarta umowa zlecenia (Nr(...)) na okres od 18 marca 2014 roku do 30 września 2014 roku, którą A. C. (1) miała wykonać łącznie w ciągu 68 godzin (i otrzymać wynagrodzenie w wysokości 35 zł/godz.). Do umowy zostały dołączone rachunki i karty czasu pracy: rachunek z dnia 30 czerwca 2014 roku (Nr (...)) na kwotę 1.120 zł (wypłacono ją w dniu 14 lipca 2014 roku), który jak wynika z kart czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w okresach: od 1 kwietnia 2014 roku do 30 kwietnia 2014 roku w wymiarze 16 godzin i od 1 czerwca 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku w wymiarze 16 godzin, rachunek z dnia 30 września 2014 roku (Nr(...)) na kwotę 1.260 zł (wypłacono ją w dniu 16 października 2014 roku), który jak wynika z kart czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w okresach: od 1 lipca 2014 roku do 31 lipca 2014 roku, za 16 godzin i od 1 września 2014 roku do 30 września 2014 roku, za 20 godzin.

Następnie te same strony zawarły w dniu 18 sierpnia 2014 roku umowę zlecenia (Nr (...)) na okres od 18 sierpnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku, którą ubezpieczona miała wykonać łącznie w ciągu 130 godzin (i otrzymać wynagrodzenie w wysokości 50 zł/godzinę). Do umowy zostały dołączone rachunki i karty czasu pracy: rachunek z dnia 29 sierpnia 2014 roku (Nr (...)) na kwotę 1.300 zł (wypłacono ją w dniu 9 września 2014 roku), który jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony

za pracę wykonaną w okresie od 1 sierpnia 2014 roku do 31 sierpnia 2014 roku (26 godzin), rachunek z dnia 30 września 2014 roku (Nr (...)) na kwotę 1.077,59 zł (wypłacono ją w dniu 6 października 2014 roku). Jednakże jak wynika z umowy prawidłowo powinna być kwota brutto 1.300 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy rachunek został wystawiony za pracę wykonaną w okresie od 1 września 2014 roku do 30 września 2014 roku 26 godzin, rachunek z dnia 3 października 2014 roku (Nr (...)) na kwotę 1.077,59 zł (wypłacono ją w dniu 31 października 2014 roku). Jednakże jak wynika z umowy prawidłowo powinna być kwota brutto 1.300 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy rachunek został wystawiony za pracę wykonaną w okresie od 1 października 2014 roku do 31 października 2014 roku (26 godzin). Rachunek z dnia 30 listopada 2014 roku (Nr (...)) na kwotę 1.077,59 zł (wypłacono ją w dniu 3 grudnia 2014 roku), jednakże prawidłowo powinna być kwota brutto 1.300 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został on wystawiony za pracę wykonaną w okresie od 1

listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 roku 26 godzin. Rachunek z dnia 30 grudnia 2014 roku (Nr (...)) na kwotę 1.077,59 zł (wypłacono ją w dniu 30 grudnia 2014 roku), jednakże prawidłowo powinna być kwota brutto 1.300 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został on wystawiony za pracę wykonaną w okresie od 1 grudnia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku (26 godzin).

W dniu 2 stycznia 2015 roku A. C. (1) i Stowarzyszenie zawarli umowę zlecenia (Nr (...)), na okres od 2 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku, którą w/w miała wykonać łącznie w ciągu 40 godzin/miesiąc (i otrzymać wynagrodzenie w wysokości 1.000 zł/miesiąc). Do umowy zostały dołączone rachunki i karty czasu pracy: rachunek z dnia 30 stycznia 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 846,09 zł (wypłacono ją w dniu 5 lutego 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 1.000 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w miesiącu styczniu 2015 roku 40 godzin. Rachunek z dnia 26 lutego 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 846,09 zł (wypłacono ją w dniu 26 lutego 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 1.000 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w miesiącu lutym 2015 roku 40 godzin. Rachunek z dnia 27 marca 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 846,09 zł (wypłacono ją w dniu 31 marca 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 1.000 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w miesiącu marcu 2015 roku za 40 godzin. Rachunek z dnia 29 kwietnia 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 847,02 zł (wypłacono ją w dniu 30 kwietnia 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 1.000 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w miesiącu kwietniu 2015 roku za 40 godzin. Rachunek z dnia 28 maja 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 847,02 zł (wypłacono ją w dniu 29 maja 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 1.000 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w miesiącu maju 2015 roku za 40 godzin. Rachunek z dnia 26 czerwca 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 847,02 zł (wypłacono ją w dniu 30 czerwca 2015 roku),

z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 1.000 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w miesiącu czerwcu 2015 roku, za 40 godzin.

Ponadto te same strony zawarły w dniu 2 marca 2015 roku umowę zlecenia (Nr (...)), na okres od 1 marca 2015 roku do 31 grudnia 2016 roku, którą A. C. miała wykonać łącznie w ciągu 1100 godzin (i otrzymać wynagrodzenie w wysokości 40 zł/godzinę). Umowa ta została zawarta w ramach zadania publicznego „Międzypokoleniowe Kluby (...) +, współfinansowanego przez Rządowy Program Na Rzecz (...) Starszych na lata 2014-2010 (umowa – k. 60 a.s.). Do umowy zostały dołączone rachunki i karty czasu pracy: rachunek z dnia 3 sierpnia 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 8.298,07 zł (wyplacono ją w dniu 18 sierpnia 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 10.000 zł. Rachunek (korekta) z dnia 3 sierpnia 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 8.000 zł. Rachunek (korekta) z dnia 3 sierpnia 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 1.659,61 zł. Z kart czasu pracy wynika, że rachunek został wystawiony za pracę wykonaną w okresie od 1 marca 2015 roku do 31 lipca 2015 roku, za 250 godzin. Rachunek z dnia 31 sierpnia 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 1.659,61 zł (wyplacono ją w dniu 31 sierpnia 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 2.000 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w okresie od 1 sierpnia 2015 roku do 31 sierpnia 2015 roku, za 50 godzin. Rachunek z dnia 26 września 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 1.659,61 zł (wyplacono ją w dniu 28 września 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 2.000 zł, gdyż jak wynika z karty czasu pracy został wystawiony za pracę wykonaną w okresie od 1 września 2015 roku do 30 września 2015 roku, za 50 godzin.

W dniu 1 czerwca 2015 roku A. C. (1) i Stowarzyszenie zawarły umowę zlecenia (Nr(...)), na okres od 10 czerwca 2015 roku do 19 czerwca 2015 roku, za którą w/w miała otrzymać wynagrodzenie w kwocie 1.080 zł (tj. 12 godzin/90 zł). Do umowy zostały dołączone rachunki i karty czasu pracy: rachunek z dnia 18 sierpnia 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 896,19 zł (wyplacono ją w dniu 18 sierpnia 2015 roku), z tym, że prawidłowo powinna być kwota brutto 1.080 zł. Rachunek (korekta) z dnia 18 sierpnia 2015 roku (Nr (...)) na kwotę 1.080 zł.

W okresach od 16 września 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku i od 2 stycznia 2015 roku do 31 lipca 2015 roku A. C. (1) nie posiadała innych tytułów do ubezpieczeń społecznych.

W dniu 31 lipca 2015 roku pomiędzy Stowarzyszeniem (...) w L. a A. C. (1) została zawarta umowa o pracę, na podstawie której A. C. (1) została zatrudniona na czas określony – do dnia 31 grudnia 2015 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty ds. pozyskiwania środków zewnętrznych z wynagrodzeniem w wysokości 3.640,39 zł brutto.

Z tytułu powyższego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę A. C. (1) została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z kodem tytułu ubezpieczeń (...) w okresie od 1 sierpnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku. Ponadto A. C. (1) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia u powyższego płatnika składek została zgłoszona z kodem tytułu ubezpieczeń (...) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 16 września 2014 roku do 31 lipca 2015 roku oraz od dnia 1 stycznia 2016 roku, natomiast wyłącznie do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 1 kwietnia 2014 roku do 15 września 2014 roku.

Pierwszorazowy raport ZUS (...) za A. C. (1) za miesiąc sierpień 2015 roku płatnik przesłał z kodem tytułu ubezpieczeń(...), w którym wykazał podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 15.390,45 zł, natomiast na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 13.280,50 zł. W dniu 17 listopada 2015 roku płatnik przesłał korektę raportu, gdzie wykazał: z kodem (...)podstawy na ubezpieczenia społeczne w wysokości 5.300 zł i na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 4.573,40 zł. Ponadto przesłał również raport z kodem po ustaniu ubezpieczenia, tj. 3000, w którym wykazał podstawy na ubezpieczenia społeczne w wysokości 10.090,45 zł i na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 8.707,06 zł. Kolejno w dniu 30 grudnia 2015 roku płatnik ponownie przesłał korekty raportów za ubezpieczoną, w których z kodem tytułu ubezpieczeń (...)wykazał podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 6.959,61 zł, a na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 14.005,50 zł. Natomiast w raporcie z kodem(...)wykazał podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 0,00 zł, a na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 2.160,00 zł.

Ponadto w złożonych raportach ZUS (...) za A. C. (1) płatnik wykazał podstawy wymiaru składek z tytułu umowy o pracę w wysokościach:

- w miesiącu wrześniu 2015 roku 1.659,61 zł (na ubezpieczenia społeczne) i 1.432,08 zł (na ubezpieczenie zdrowotne);
- w miesiącu październiku 2015 roku 3.640,36 zł (na ubezpieczenia społeczne) i 7.867,28 zł (na ubezpieczenie zdrowotne);
- w miesiącu listopadzie 2015 roku, na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne 0,00 zł;
- w miesiącu grudniu 2015 roku 1.560,15 zł (na ubezpieczenia społeczne) i 1.651,15 zł (na ubezpieczenie zdrowotne).

A. C. (1) miała wypłacone wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy za okresy: od 1 października 2015 roku do 31 października 2015 roku w kwocie 4.725,95 zł i od 1 listopada 2015 roku do 2 listopada 2015 roku w kwocie 304,00 zł. W okresie od 3 listopada 2015 roku do 13 listopada 2015 roku A. C. (1) otrzymywała zasiłek chorobowy, natomiast w okresie od 14 listopada 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku zasiłek macierzyński, gdyż w dniu(...)urodziła córkę M..

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego (rozmowy telefonicznej przeprowadzonej z M. M.prowadzącą sprawy rachunkowe płatnika) ustalono, że korekty dokumentacji rozliczeniowej za miesiąc sierpnia 2015 roku związane są z rozliczeniem umów zlecenia wykonanych przed dniem 1 sierpnia 2015 roku. Jednocześnie ustalono, że przychód należny z tytułu wykonywania umowy o pracę w miesiącu wrześniu 2015 roku został wypłacony w październiku 2015 roku.

Powyższych ustaleń faktycznych w sprawie – które nie były sporne - Sąd dokonał w większości na podstawie dowodów z dokumentów, znajdujących się w aktach ZUS, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana, ale także na podstawie zeznań prezesa Zarządu Stowarzyszenia (...) w L. I. P. i A. C. (1), tj. innej osoby w rozumieniu art. 477 § 2 k.p.c. przesłuchanych w trybie art. 299 k.p.c. oraz świadka M. M..

Oceniając pod kątem prawnym ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy przytoczył definicję pracownika w prawie ubezpieczeń społecznych zawartą w art. 8 ust. 2 a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 roku poz. 121) stwierdzając, że jest szersza niż pojęcie pracownika obowiązujące na gruncie prawa pracy. W art. 8 ust. 2 a w/w ustawy ustawodawca wprowadził regułę, iż umowa zlecenia zawarta z własnym pracownikiem podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu, tak jak umowa o pracę. Należy zatem odprowadzać od niej składki na ubezpieczenia na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę. Powyższy przepis akcentuje zatem, że status pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wyznacza w istocie nie tylko podstawa nawiązania więzi prawnej między pracownikiem, a pracodawcą, ale również fakt świadczenia pracy, rzeczywistego wykonywania obowiązków pracowniczych. Opisana wykładnia przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych znajduje pełne uzasadnienie w judykaturze, a w szczególności w rozstrzygnięciach Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu uchwały z dnia 2 września 2009 roku, (II UZP 6/09) Sąd Najwyższy w sposób nie budzący wątpliwości wskazał, iż o świadczeniu pracy na rzecz własnego pracodawcy (nawet na podstawie umowy zawartej z innym podmiotem) świadczy uzyskanie przez pracodawcę rezultatu tej pracy. W zakresie tej sfery aktywności uznawany jest - na potrzeby ubezpieczeń społecznych - za pracownika tego właśnie pracodawcy i płatnikiem składek z tego tytułu jest pracodawca - art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie uwzględnia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tego pracownika - art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Osoba wykonująca pracę na rzecz swego pracodawcy na podstawie umów cywilnych podlega zatem obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik i na tym kwestia jej ubezpieczenia się wyczerpuje (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 1997 roku, I PKN 43/97, OSNAPiUS 1997 Nr 24, poz. 494; z dnia 3 kwietnia 2014 roku, II UK 399/13, niepubl. i z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, niepubl.). Ugruntowany jest w związku tym pogląd, że sprawa o opłacenie przez pracodawcę składki w wysokości wynikającej z przychodu uzyskanego przez pracownika na podstawie umowy o pracę i zlecenia wykonywanego na rzecz tego pracodawcy dotyczy składki, gdyż przedmiotem

postępowania jest jedynie ustalenie właściwej kwoty jej podstawy wymiaru (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2015 roku, II UZ 8/15, niepubl., z dnia 19 sierpnia 2015 roku, II UZ 14/15, niepubl.).

Mając na uwadze powyższe przepisy Sąd Okręgowy uznał, że z uwagi na fakt, iż A. C. (1) w okresie od 1 sierpnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku miała zawartą zarówno umowę o pracę jak i umowę zlecenia ze Stowarzyszeniem (...) w L., to zgodnie z art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek, tj. Stowarzyszenie nie powinno zgłaszać A. C. (1) ani do ubezpieczeń społecznych ani do ubezpieczenia zdrowotnego i nie składać raportów z kodem tytułu ubezpieczeń (...), natomiast w raportach z kodem pracowniczym, powinien zsumować podstawy wymiaru składek z umowy o pracę i z umowy zlecenia. Rację ma również organ rentowy, że płatnik nie może tłumaczyć tym, że ze względu na źródło finansowania (w omawianym przypadku wynagrodzenia pochodzą z grantów), wynagrodzenia osób zatrudnionych nie może przekroczyć łącznej kwoty określonej w budżecie grantu. Dla rozpoznawanej sprawy nie ma bowiem znaczenia to, skąd płatnik (skarżący) pozyskuje środki finansowe na wypłatę pracownikom i zleceniobiorcom wynagrodzeń.

Przedmiotem sprawy było również zaniżenie przez płatnika składek podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zatrudnienia w/w na podstawie umów zlecenia w miesiącach: grudzień 2014 roku, luty – czerwiec 2015 roku i sierpień – wrzesień 2015 roku przez pomniejszenie przychodu brutto o kwoty składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy, które winny być finansowane przez zleceniodawcę. Natomiast za miesiąc październik 2014 roku płatnik zawyżył podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, dokonując rozliczenia umowy zlecenia wykonywanej we wrześniu 2014 roku na okres podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz okres podlegania wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu. Skarżący podnosił, że w zawartych z A. C. (1) umowach zlecenia za wykonanie określonych czynności wskazane było wynagrodzenie w wysokości „brutto”. Wynagrodzenie to zawierało zatem oprócz składek płaconych przez zleceniobiorcę i zaliczki na podatek dochodowy także obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne płacone przez zleceniodawcę i FP. O fakcie tym została poinformowana A. C. (1), mając pełną świadomość co do tego, że kwota podana w umowie zawiera w sobie także wszelkie koszty poboczne a jej wysokość jest limitowana przez to, że zleceniodawca ma określoną pulę na wynagrodzenia, której nie może przekroczyć z uwagi na fakt, że wynagrodzenia są współfinansowane ze środków zewnętrznych. Innymi słowy zleceniodawca - skarżąca zawsze w umowach, w których wynagrodzenie jest współfinansowane ze środków zewnętrznych podaje kwotę która zawiera w sobie wszelkie obligatoryjne elementy fiskalne, tj. wszystkie składki i zaliczki. A. C. (1) wyraziła zgodę na wykonywanie poszczególnych zleceń za takim wynagrodzeniem. Oceniając te okoliczności Sąd Okręgowy wskazał, że wyrażenie przez ubezpieczoną zgody na tak ustalone wynagrodzenie nie oznacza, że jest to zgodne z prawem i winno być to zaakceptowane przez organ rentowy. Nie można przy tym uznać, że ZUS przy wydawaniu decyzji naruszył postanowienia art. 353⁽¹⁾ w zw. z art. 734 § 1 i art. 745 § 1 k.c. Stwierdzić bowiem należy, że stronom umów nie przysługuje niczym nieograniczona swoboda w kreowaniu treści stosunku prawnego, gdyż jest ona limitowana przez naturę tego stosunku prawnego, ustawę oraz zasady współżycia społecznego

Zgodnie natomiast z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 121) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracownika stanowi przychód z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy rozumiany według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361). Przychodem w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń (art. 11).

Zgodnie zaś z art. 20 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 581 ze zm.), do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób (ust. 1), a podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami

składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych (ust. 6).

Z powołanych przepisów wynika zatem, jak się ustala podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Sposób ustalenia w umowach zlecenia z A. C. wynagrodzenia, w ten sposób, że zawierało ono oprócz składek płaconych przez zleceniobiorcę i zaliczki na podatek dochodowy także obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne płacone przez zleceniodawcę i FP był więc nieprawidłowy z punktu widzenia przytoczonych przepisów. Nie może być to zaakceptowane przez organ rentowy, nawet w sytuacji, gdy akceptowała to ubezpieczona.

Zdaniem Sądu, nie do przyjęcia jest pogląd, że ubezpieczony "przychodzi" do ubezpieczenia z kwotą wynagrodzenia ustaloną w drodze umowy, które - jako podstawa wymiaru składki - nie może być weryfikowane w inny sposób, jak tylko wynikający z przepisów ustaw ubezpieczeniowych. Umowy zawarte pomiędzy pracodawcą i pracownikiem, jak też umowy zlecenia zawarte pomiędzy zleceniodawcą i zleceniobiorcą wywołują bowiem skutek nie tylko bezpośredni, ustalający wzajemne stosunki między nimi, lecz także dalszy, gdyż umówione w tych umowach wynagrodzenia kształtują również stosunek ubezpieczenia społecznego; te wynagrodzenia określają wysokość składki ubezpieczeniowej i w konsekwencji prowadzą do uzyskania świadczeń na odpowiednim do niej poziomie.

Od tego wyroku apelację wniosło Stowarzyszenie (...) w L. zaskarżając wyrok w całości. do apelacji dołączył informację z Krajowego Rejestru Sądowego o zmianie danych stowarzyszenia, m.in. poprzez częściową zmianę nazwy ze Stowarzyszenie (...) na Stowarzyszenie (...). Wyrokowi zarzucał:

I. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.art.233 § 1 kpc poprzez dokonanie sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny zeznań prezesa Stowarzyszenia i świadka M. M.przejawiającej się w wadliwym przyjęciu, że dla niniejszej sprawy nie ma znaczenia, skąd płatnik pozyskiwał środki finansowe na wypłatę wynagrodzeń zainteresowanej, podczas gdy osoby te jednoznacznie wskazały, że z uwagi na wymogi projektów płatnik nie miał możliwości oznaczenia w umowach zlecenia stawki godzinowej w inny sposób niż poprzez wskazanie kwoty, która zgodnie z postanowieniami umownymi zawiera całkowity koszt wynagrodzenia brutto oraz obowiązkowe składki społeczne płacone przez zleceniodawcę, a zastosowany zapis umowny nie stanowi obrazy zasady współżycia społecznego, ani nie zmierza do obejścia prawa oraz dokonania sprzecznej z zasadami logiki oceny dowodu z dokumentów – umów zlecenia i rachunków, przejawiającej się w błędnym przyjęciu, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne A. C. (1) należy obliczyć z uwzględnieniem stawek wskazanych w umowach zlecenia, podczas gdy z porównania treści umów, rachunków i przelewów wynika, jakie kwoty były wypłacone, a więc były podstawą wymiaru składek;

II. obrazę przepisów prawa materialnego:

1. art.18 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art.11 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych poprzez ich niezastosowanie polegające na błędnym przyjęciu, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie A. C. (1) należy obliczyć na podstawie stawek miesięcznych wskazanych w umowach, które zgodnie z postanowieniami umownymi zawierają całkowity koszt wynagrodzenia brutto oraz obowiązkowe składki społeczne, podczas gdy z przepisów wynika, że podstawą wymiaru jest przychód, czyli kwoty faktycznie wypłacone;

2. art.353¹ kc w związku z art.734 § 1 kc oraz art.735 § 1 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że ukształtowanie treści umowy zlecenia w ten sposób, że stawka godzinowa wskazana w umowie zawiera całkowity koszt wynagrodzenia brutto oraz obowiązkowe składki społeczne płacone przez zleceniodawcę, przekracza zasadę swobody umów, podczas gdy strony umowy zlecenia miały co do tego pełną świadomość i akceptowały tak ukształtowany pomiędzy sobą stosunek.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie decyzji ZUS ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew pogładowi wyrażonemu w apelacji Sąd Apelacyjny stwierdza, że nie zachodzi zarzucana w apelacji błąd w ustaleniach faktycznych ani sprzeczność ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Wbrew zarzutom apelacji Sąd pierwszej instancji przeprowadził bardzo wnikliwe postępowanie dowodowe w granicach zgłoszonych wniosków dowodowych i poczynił ustalenia faktyczne, które znajdują oparcie w przeprowadzonych dowodach, są dokładne i wewnętrznie spójne. Sąd Apelacyjny nie dopatrył się uchybień uzasadniających zarzut przekroczenia granic zastrzeżonej dla sądu swobodnej oceny dowodów (art.233 § 1 KPC).

Równie bezzasadnym jest zarzut naruszenia prawa materialnego – Sąd Okręgowy przytoczył treść przepisów mających w sprawie zastosowanie i dokonał prawidłowej ich wykładni z powołaniem akceptowanych powszechnie poglądów Sądu Najwyższego.

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku w pełni odpowiada wymogom art.328 § 2 KPC – Sąd I instancji bardzo szczegółowo ocenił wszystkie dowody i wyjaśnił przystępnie podstawę prawną rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa. Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że skarżący w apelacji przytoczył ponownie argumenty podnoszone w odwołaniu, do których Sąd Okręgowy bardzo szczegółowo odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Obecnie ponawiane argumenty apelacji w żaden sposób nie podważają zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Należy jeszcze raz wyraźnie przypomnieć, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter publicznoprawny i bezwzględnie obowiązujący, co oznacza, że strona stosunku ubezpieczeniowego nie może swobodnie kształtować swoich praw i obowiązków i wszelkie postanowienia umowy sprzeczne z przepisami są nieważne.

Z powyższych względów i z mocy art. 385 KPC Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisach art.98 KPC oraz § 9 ust 2 i § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015 poz.1804).